

การพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์ชุมชนจากผักตบชวา เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชน และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

Potential Development of Water Hyacinth for sustainable Increasing of Community Economic and Environmental Conservation

ดุษฎีพร หิรัญ¹, สุรวุฒิ สุธา²

Dussadeeporn Hirun¹, Surawut Sudha²

ราชคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ¹,

โครงการจัดตั้งคณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ²

Faculty of Education Chaiyaphum Rajabhat university¹,

engineering and industrial technology faculty of Chaiyaphum Rajabhat university²,

Email: dussadee.hirun@gmail.com¹, Email: yimwow@hotmail.com²

Tel 081265****

Received : February 7, 2023;

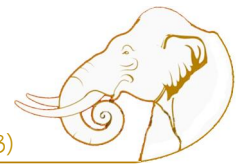
Revised : November 19, 2023;

Accepted : November 23, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบผลิตภัณฑ์ ของใช้จากวัสดุธรรมชาติของชุมชน ออกแบบพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์จากวัสดุผักตบชวา ร่วมกับวัสดุธรรมชาติ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) บนฐานการมีส่วนร่วม และประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น ด้วยวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักจากการเลือกแบบเจาะจงที่เป็นกลุ่มผู้แปรรูปผักตบชวาและกลุ่มหัตถกรรมจักสาน ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และตัวอย่างจากกลุ่มผู้บริโภคทั่วไป ที่ได้จากการเลือกแบบบังเอิญ ด้วยเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบประเมินคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์และเครื่องมือที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น โดยมีกระบวนการด้านการออกแบบ ได้แก่ ต้นฉบับเพื่อการผลิตแบบจำลอง และต้นแบบผลิตภัณฑ์ ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มอาชีพผู้แปรรูปผักตบชวา ตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ใช้วัตถุดิบในชุมชนเป็นหลักปัจจุบันไม่ประสบปัญหาสามารถทำการผลิตสินค้าได้ โดยแบ่งปัญหาที่พบ ในด้านการผลิตพบว่า ในช่วงฤดูฝนประสบปัญหาน้ำท่วม วัตถุดิบประสบปัญหาไม่สามารถนำมาผลิตสินค้าได้ เนื่องจากเส้นใยผักตบชวาจะขึ้นเพราะความชื้น และปัญหาเนื่องจากผู้ผลิตเป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ว่างจากงานด้านการเกษตรและเลี้ยงดูบุตรหลาน ด้านการผลิต กลุ่มยังไม่มีแผนการขยายแรงงานหรือกำลังผลิต เนื่องจากส่วนมากเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ ดังนั้นจึงเกิดความไม่ต่อเนื่องและขาดแคลนแรงงานการผลิตในช่วงเกษตรกรรมด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ พบว่า ขาดการพัฒนาแบบสินค้าและผลิตภัณฑ์ยังเป็นดั้งเดิม มีการพัฒนาต่อเนื่องด้วยตนเอง และตามข้อเสนอแนะจากลูกค้า ด้านการตลาด เน้นที่ตลาดภายในจังหวัดเป็นหลัก ไม่

มีการส่งเสริมการตลาดอีกทั้งยังมีคู่แข่งทางการค้าสินค้าที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันค่อนข้างมาก โดยยังขาดการส่งเสริมและข้อมูลในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆอย่างต่อเนื่อง

2. การออกแบบพัฒนาและประเมินผลผลิตภัณฑ์ มีการประเมินความคิดเห็นในภาพรวมจัดอยู่ในระดับมากที่สุดสำหรับทุกผลิตภัณฑ์ ตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการซื้อผลิตภัณฑ์ในรูปแบบเครื่องเรือน (ประเภทเฟอร์นิเจอร์) มากที่สุด รองลงมาเป็นแจกัน ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ คือ ผลิตภัณฑ์มีความแข็งแรงในการใช้งาน รองลงมาเป็นรูปแบบของการเลือกใช้วัสดุประกอบที่เหมาะสมกับการใช้งาน ตามลำดับ

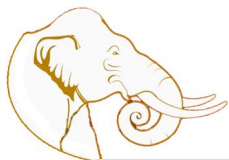
3. การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบจากผักตบชวาและวัสดุธรรมชาติ ในรูปแบบของเครื่องเรือน ประเภทเฟอร์นิเจอร์ โดยมีการประเมินความพึงพอใจของผลิตภัณฑ์พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น พฤติกรรมการซื้อและปัจจัยที่มีอิทธิพลในการซื้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ในการเลือกใช้วัสดุประกอบที่เหมาะสมต่อการใช้งาน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านออกแบบมีความแปลกใหม่จากผลิตภัณฑ์ทั่วไปในท้องตลาด ด้านมีความเป็นเอกลักษณ์ของงาน และด้านลวดลายที่สวยงามตามลำดับ

คำสำคัญ: การพัฒนา; ผลิตภัณฑ์ชุมชน; ผักตบชวา; ยกระดับเศรษฐกิจ; อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

Abstract

This article aims to study and develop community prototype products made from natural materials. Design and development of product prototypes from water hyacinth materials with natural materials was the guideline for product development according to Community Product Standards (CMU). Based on the basis of participation and evaluation of opinions on product designs and developments with mixed research methods (Mixing methods). Data were collected from key informants from the purposive selection of Javanese liver vegetable processors and basketry handicraft groups, experts in product design, and samples from general consumer groups. obtained by accidental selection with tools such as interviews, questionnaires, and evaluation forms of product characteristics and tools designed and developed. The design process includes the original for the production of a model, and product prototypes. The results showed that

1. Water Hyacinth Processing Group, Lum Lam Chee Subdistrict, Ban Khwao District Chaiyaphum Province Mainly uses raw materials in the community to produce products by dividing the problems encountered in terms of production, it was found that during the rainy season, there was a flood problem. Raw materials have problems and cannot be used to produce products. Because water hyacinth fibers grow because of moisture. The problem is because the producers are the elderly group who are busy working in agriculture and raising their children. On the production side, the group has no plans to expand labor or production capacity. Because most of them are elderly people. Therefore, there was a discontinuity and a shortage of labor in production during the agricultural

period. In terms of product development, it was found that there was a lack of product development and the product was still original. There is continuous development on their own. and according to customer feedback. In terms of marketing, the main focus is on the provincial market. There is no marketing promotion and there are quite a lot of competitors for similar products. There is still a lack of promotion and information in the development of new products continuously.

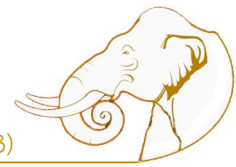
2. Product design, development, and evaluation are the highest desired for all products. Most of the samples had a desire to buy products in the form of furniture. (Furniture type) the most, followed by vases. The factor that affects the prototype development model is the strength of the product in use. Followed by the pattern of choosing composite materials that are suitable for use, respectively.

3. Design and development of prototype products from water hyacinth and natural materials in the form of furniture type, there was an evaluation of the satisfaction of the product found that Products designed and developed Buying behavior and factors influencing buying were found to be the most average. The selection of composite materials that are suitable for use at the highest level followed by the design aspect, which is a novelty from general products in the market. The aspect is the uniqueness of the work. and beautiful patterns, respectively.

Keywords: development; Water Hyacinth; Increasing of Community Economic ;
Environmental Conservation

บทนำ

ประเทศไทยมุ่งส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งทางการพัฒนา ดังจะเห็นได้จากยุทธศาสตร์แห่งชาติ 20 ปีของประเทศไทย ตามยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้าง ความสามารถในการแข่งขันที่มีประเด็นที่สำคัญในการพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาทักษะ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยมุ่งส่งเสริมการพัฒนา ศักยภาพของผู้ประกอบการในทุกภาคส่วน และในด้านของวิสาหกิจชุมชนก็เป็นส่วนสำคัญจากผลของสถานการณ์โควิด 19 ที่ผ่านมา ส่งผลให้ในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 พบว่า กลุ่มประชากรที่มีรายได้ต่ำสุด มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 4.6 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่เฉลี่ยร้อยละ 15 ต่อปี (<https://www.nesdc.go.th/>) ชุมชนควรให้ความสำคัญต่อการต่อยอดผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีคุณค่า มีความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์ความเป็นไทยสู่การแข่งขันได้อย่างยั่งยืน และยกระดับคุณภาพสินค้าเป็นสินค้าที่เพิ่มมูลค่าให้กับเศรษฐกิจชุมชนและ ประเทศชาติได้ ปัจจุบันผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเป็นการนำทรัพยากรในชุมชนมาสร้างมูลค่าเกิดเป็นสินค้าออกจำหน่าย อาทิเช่น สินค้า O-TOP ซึ่งกลายเป็นสินค้าประจำท้องถิ่นที่สร้างรายได้แก่ชุมชน และปัญหาของสินค้าที่ขาดอัตลักษณ์ของชุมชนเพราะปัญหาเรื้อรังที่เกิดจากผลิตภัณฑ์สินค้าออกมาล้นตลาดและมีหน้าตาเหมือนกันหรือมีหน้าตาแบบตาม

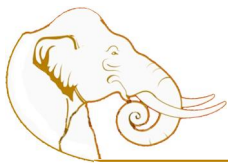

แบบซ้ำๆ กับสินค้าในตลาดอื่นๆ ทั้งในจังหวัดเดียวกันรวมทั้งภูมิภาคอื่นๆ โดยมีหน่วยงานภาครัฐที่คอยส่งเสริมการผลิตผลงานนั้นทำให้เกิดการขายไม่ออก รวมทั้งทำให้เกิดสงครามทางด้านราคาเกิดขึ้น ผลทำให้ผู้ประกอบการบางรายขายสินค้าเท่าทุน เพื่อดึงเอาเงินลงทุนคืนบางรายต่ำกว่าทุน (พรพิมล ศักดาและบวร เครือรัตน์.2561) ประกอบการมีแข่งขันด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน สินค้า OTOP เป็นอย่างมาก มีผู้ผลิตสินค้าประเภท และชนิดเดียวกันเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการลอกเลียนแบบ ซึ่งสร้างความสับสนแก่ผู้บริโภค สร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจและชื่อเสียงของผลิตภัณฑ์ต้นแบบเป็นจำนวนมาก อีกทั้งรูปแบบผลิตภัณฑ์ยังคงเป็นรูปแบบเดิม อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างตามความต้องการของลูกค้าเท่านั้น ซึ่งจากข้อมูลผลการสำรวจพฤติกรรมผู้บริโภคการซื้อสินค้าชุมชน พ.ศ. 2564 ของกรมการค้า พบว่าสิ่งที่คสรพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน 3 อันดับแรก ได้แก่ การทำการตลาด คุณภาพสินค้า แลมาตรฐานที่พึงมี (กองดัชนีเศรษฐกิจสินค้า สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (<https://www.price.moc.go.th/>))

ผักตบชวาเป็นพืชน้ำที่เจริญเติบโต และสามารถแพร่และขยายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็ว และยังเป็นปัญหาในการระบายน้ำในช่วงฤดูน้ำหลาก ซึ่งเป็นการขัดขวางการเดินทางของน้ำ ในช่วงน้ำหลากของฤดูฝน ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ราบลุ่มในจังหวัดชัยภูมิ ก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วม ทั้งยังเป็นสาเหตุที่ทำให้ปัญหาน้ำเสีย ซึ่งปัจจุบัน มีการดำเนินการควบคุมในหลายวิธี เช่น การขุดลอกคลองเพื่อทำลายโดยการเผา การใช้สารเคมี เป็นต้น ซึ่งเป็นเพียงวิธีการควบคุมเบื้องต้น และต้องมีค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการปัญหาดังกล่าว ปัญหาที่พบเจอในปัจจุบัน จึงทำให้คณะผู้จัดทำเกิดแนวความคิดในการนำเอาผักตบชวามาสร้างคุณค่าให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดขึ้น คือ การนำเอาผักตบชวามาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ มีการนำไปใช้โยชน์ การนำเอาผักตบชวาและวัสดุในธรรมชาติท้องถิ่น สามารถนำมาพัฒนาในรูปแบบสินค้าใหม่ที่สามารถนำมาทำเป็นต้นแบบจริงได้ ซึ่งมีความแตกต่างไปจากการรูปแบบสินค้าเดิม อาทิ กระเป่า ตะกร้า หมวก เป็นต้น โดยในการวิจัยนี้นำมาทำต้นแบบ (ประเภทเครื่องเรือน) ซึ่งเกิดจากการแปรรูปผักตบชวาร่วมกันวัสดุต้นไหล และไม้ ซึ่งถือเป็นวัสดุที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น และเป็นวัสดุธรรมชาติ 100% ยังสามารถก่อให้เกิดความเข้มแข็งของการแข่งขันด้านการตลาด ส่งเสริมและเพิ่มโอกาสในการจำหน่าย เพิ่มกลุ่มเป้าหมายการตลาดของลูกค้าได้มากขึ้น เพื่อสร้างรายได้เข้าสู่ครอบครัวหรือชุมชนเพิ่มขึ้นอีกช่องทางหนึ่งด้วย โดยการส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนสร้างอัตลักษณ์และสร้างความน่าเชื่อถือของสินค้าแก่ผู้บริโภค โดยส่งเสริมให้สินค้าได้มาตรฐานชุมชน (มผช) ต่อไป

ซึ่งการศึกษานี้เพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบจากวัสดุธรรมชาติจากวัสดุผักตบชวาร่วมกับวัสดุธรรมชาติ ด้วยวิธีแบบผสมผสาน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทราบปัญหาและแนวทางในการพัฒนาชุมชน การสนทนากลุ่มย่อยที่ไม่เป็นทางการเพื่อเก็บข้อมูลองค์ความรู้ที่ฝังลึกด้านกระบวนการผลิตมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกและกลุ่มจักสานผักตบชวา เพื่อนำข้อมูลมาออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลจากการประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบ ขึ้นโดยตัวอย่าง การประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบขึ้น

บทความวิจัยนี้นำเสนอการพะฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่เกิดการหารผสมผสานวัสดุผักตบชวาและวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น เพื่อสร้างแนวทางการศึกษา สร้างอัตลักษณ์ชุมชน เพิ่มมูลค่าของสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น และเป็นแนวทางในการขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

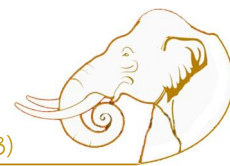
- 1) ศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบผลิตภัณฑ์ ของใช้จากวัสดุธรรมชาติของชุมชน
- 2) การออกแบบพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์จากวัสดุผักตบชวาร่วมกับวัสดุธรรมชาติ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อสร้างอัตลักษณ์ให้กับชุมชนต่อไป
- 3) ประเมินความคิดเห็นต่อผลิตภัณฑ์ต้นแบบของฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาร่วมกับวัสดุธรรมชาติ

การทบทวนวรรณกรรม

พรพิมล ศักดาและบวร เครือรัตน์ (2561) ได้ศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานชุมชน (มผช.) บนรากฐานของการมีส่วนร่วม โดยใช้วิจัยวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มวิสาหกิจเป้าหมาย และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และกลุ่มตัวอย่างกลุ่มผู้บริโภค ผลการวิจัย พบว่า (1) กลุ่มอาชีพส่งเสริมบ้านสุขเกษม ตำบลบางเลน อำเภอบางแสน จังหวัดนครปฐม สินค้าของชุมชนเป็นแบบดั้งเดิม มีคู่แข่งทางการตลาดมีมาก การพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์เป็นเพียงการพัฒนาเล็กน้อย จากความต้องการและข้อเสนอแนะของลูกค้า และขาดการส่งเสริมและข้อมูลในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง และขาดการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับตัวผลิตภัณฑ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือเอกลักษณ์ของท้องถิ่น (2) การพัฒนาการออกแบบพัฒนาและประเมินผลผลิตภัณฑ์ 5 ประเภท ได้แก่ กระเป๋าสตรี รองเท้า หมวก ที่คั่นหนังสือ และบรรจุภัณฑ์สปา ผลการประเมินความคิดเห็นในภาพรวมในการจัดลำดับความสำคัญ พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์รองเท้ามากที่สุด รองลงมาคือ กระเป๋าถือสตรี หมวก บรรจุภัณฑ์สปา และที่คั่นหนังสือ โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการซื้อ คือ ผลิตภัณฑ์ที่มีความแปลกใหม่จากผลิตภัณฑ์ทั่วไปในท้องตลาด รองลงมาคือรูปแบบการใช้งานที่หลากหลาย ลวดลายที่สวยงาม แสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นงานหัตถกรรม

ศักดิ์ชาย สิกขา และคณะ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานร่วมสมัย จังหวัดอุบลราชธานี มีแนวขยายผลดำเนินการในโครงการเครือข่ายองค์ความรู้ชุมชน มุ่งสู่การบ้าน knowledge-base OTOP : KBO ที่ได้ทำการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อวิเคราะห์การตลาดและแนวโน้มการพัฒนางานหัตถกรรมจักสาน 2) เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนผู้ผลิตจักสานในจังหวัดอุบลราชธานี 3) เพื่อกำหนดแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์จักสานร่วมสมัย ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับกลุ่มประชากร โดยที่มีการผลิตใช้วัสดุใน 5 ชนิด คือ ไม้ไผ่ กก เตยหนาม คล้าและหวาย โดยลงพื้นที่ในการสำรวจไม่น้อยกว่า 10 หมู่บ้าน และคัดเลือกพัฒนาดำเนินการพัฒนาศึกษาต้นแบบรวมทั้งกระบวนการถ่ายทอดความรู้ การผลิตต้นแบบจำนวน 5 หมู่บ้าน ผลการดำเนินการพบว่า ปัจจุบันผู้ผลิตจักสานในจังหวัดอุบลราชธานี ร้อยละ 80 จะเป็นการผลิตแบบเดิม เพื่อใช้สอยในครอบครัวและมีการนำมาผลิต เพื่อจำหน่ายในชุมชน ร้อยละ 15 เป็นรูปแบบที่ได้รับการพัฒนามีภาคเอกชน/ ภาครัฐดำเนินการให้ ที่เหลือร้อยละ 5 เป็นการผลิตขึ้นเอง โดยมีกลุ่มที่มีศักยภาพ

บุษบา อู่อรุณ. (2555) บทความวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาการลดปริมาณผักตบชวาเพื่อนำไปสร้างธุรกิจขนาดย่อม (SME) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคนในพื้นที่ต่อแนวทางและความจำเป็นในการลดปริมาณผักตบชวาในแม่น้ำลำคลอง ใน ชุมชนหลวงพุด-ท่านเลี่ยม เขตตลาดกระบี่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยได้ทำแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล จากประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตตลาดกระบี่ การวิจัยพบว่ามีบางกลุ่มที่คิดว่าผักตบชวานั้นไม่ได้เป็นปัญหาหรือสร้างความเดือดร้อนใดๆเลย เนื่องจากบุคคลกลุ่มนี้ไม่ได้อาศัยประโยชน์จากแม่น้ำลำคลองเลยและก็ได้อาศัยอยู่ติดริมคลองด้วย บุคคลกลุ่มนี้จึงถือผักตบชวานั้น

ไม่ได้สร้างปัญหาความเดือดร้อนให้แก่เฉพาะผู้สัญจรทางน้ำแต่เพียงเท่านั้น ในขณะที่อีก กลุ่มหนึ่งกล่าวว่า ผักตบชวานั้นสร้างความเดือดร้อนให้แก่เขาเป็นอย่างมาก เนื่องจากกีดขวางแม่น้ำลำคลอง ทำให้การสัญจรทางเรือลำบากแล้วนั้น ยังทำให้แม่น้ำลำคลองเน่าเสียด้วยรวมถึงเป็นปัญหาในการทำลายอีก หากมีการนำ ผักตบชวา มาใช้ประโยชน์คงจะส่งผลดีในหลายๆ ด้าน

อ่ำไพ แสงจักร์ไชย และจิรวัดน์ พิระสันต์ (2558) การพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา ของกลุ่ม จักสานผักตบชวาบ้านวังฆ้อง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา กระบวนการผลิตและพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาบ้านวังฆ้อง และประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อการพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาที่ออกแบบขึ้นใหม่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ กลุ่มผู้บริโภคที่มีความพึงพอใจต่อการพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาบ้านวังฆ้อง ในตำบลลานกระบือ โดยกำหนดกลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยการพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาที่ออกแบบขึ้นใหม่ จากกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มผู้บริโภคที่มีความ สนใจในงานเฟอร์นิเจอร์ในอำเภอมืองกำแพงเพชร จำนวน 4,830 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ตามทฤษฎีของ Glenn จึงได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 98 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวารูปแบบบ้านวังฆ้องและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ต้นแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาออกแบบรูปแบบภายใต้ แนวคิด รูปทรงเรขาคณิต กำหนดขนาดตามขนาดสัดส่วนของมนุษย์ เน้นเพื่อประโยชน์ใช้สอย ซึ่งผลการ ประเมินมาตรฐานผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ต้นแบบจากผู้เชี่ยวชาญ และผลการประเมินความพึงพอใจการ พัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบเฟอร์นิเจอร์ จากผักตบชวารูปแบบใหม่อยู่ในระดับมากที่สุด

ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา โดยพัฒนาเป็นต้นแบบ ในการส่งเสริมศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น และสร้างอัตลักษณ์ชุมชน มุ่งสู่การเพิ่มมูลค่าและสินค้า เพื่อการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

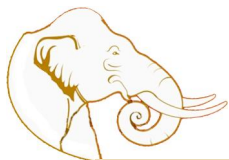
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยมีแนวทางในการดำเนินงานวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีเชิงปริมาณ และ เชิงคุณภาพ ซึ่งขั้นตอนมีดังนี้

1) ขั้นตอนรวบรวมข้อมูล การบ่งชี้ความรู้ โดยศึกษาและเก็บรวบรวมองค์ความรู้ เพื่อการอนุรักษ์ และการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนและท้องถิ่น คือ การศึกษาความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นความรู้ ทำการ เก็บรวบรวมข้อมูล จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย (1) กลุ่มผู้แปรรูปหัตถกรรม ได้แก่ กลุ่มผู้แปรรูปผักตบชวา ตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า และกลุ่มหัตถกรรมจักสานพื้นบ้าน ตำบลบ้านเต่า ตำบลบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ (2) เชี่ยวชาญ หรือนักวิชาการด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ (3) ผู้บริโภคทั่วไป ที่ได้จากการเลือกแบบบังเอิญพบสถานที่ทั่วไป หรือสถานที่แสดงสินค้า เป็นต้น

2) ขั้นตอนการสร้างและแสวงหาความรู้

1) ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคลจากผู้เก็บเกี่ยวผักตบชวาสมาชิก กลุ่มแม่บ้านจักสาน ผักตบชวา และกลุ่มแปรรูปหัตถกรรมจักสานอื่นๆ เพื่อเก็บข้อมูลด้านปฐมภูมิจนถึง กำหนดขอบเขตของการศึกษา

2) ศึกษาสภาพและบริบทชุมชน รวมถึงถึงการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ ที่สามารถสร้างความเข้มแข็งทางการตลาดได้ เพื่อศึกษาและประเมินความต้องการและแนวทางในการพัฒนาสินค้าของชุมชน

3) สรุปและอภิปรายประเด็นปัญหาเพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์และออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

3) ขั้นตอนการดำเนินการ

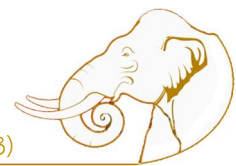
1) นำผลข้อมูลมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เพื่อเป็นพื้นฐานการออกแบบ ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ การจัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์สำหรับการพัฒนาต้นแบบของผลิตภัณฑ์ และลงมือพัฒนาต้นแบบของผลิตภัณฑ์ชุมชนจากการพัฒนาต่อยอดจากผลิตภัณฑ์เดิม โดยการจัดทำต้นฉบับ (Artwork) เพื่อการผลิตเป็นการสร้างแบบในคอมพิวเตอร์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อบกพร่องต่างๆ และทำการแก้ไขก่อนการพัฒนาต้นแบบ และนำต้นแบบมาลงมือทำต้นแบบของผลิตภัณฑ์

2) ผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ชุมชนจากผักตบชวา ร่วมกับวัสดุธรรมชาติ ในท้องถิ่น อาทิ ดินกัก และไม้ประดู่ เป็นต้น

4) การวิเคราะห์ข้อมูล ประเมินความคิดเห็นต่อผลิตภัณฑ์ต้นแบบของฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา ร่วมกับวัสดุธรรมชาติ ผลจากการประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบ ขึ้นโดยตัวอย่าง การประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบขึ้น ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ประเมินมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (พรพิมล ศักดาและบวร เครือรัตน์. 2561) โดยใช้ค่าสถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบผลิตภัณฑ์ ของใช้จากวัสดุธรรมชาติของชุมชน ผลการวิจัย ผลการประเมินตนเองของกลุ่มอาชีพแปรรูปผักตบชวาและหัตถกรรมจักสาน ดังนี้ (1) ด้านการผลิต พบว่า ส่วนใหญ่จากประสบปัญหาไม่สามารถผลิตงานได้ ในช่วงฤดูฝน เนื่องจาก เส้นใยผักตบชวาจะขึ้นราเพราะความชื้น ขาดแคลนวัตถุดิบที่เหมาะสมต่อการผลิต จำเป็นต้องมีการส่งวัตถุดิบมาจากต่างจังหวัด อีกทั้งสมาชิกในกลุ่มส่วนมากเป็นผู้สูงอายุที่สามารถทำได้ในช่วงที่ว่างเว้นจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรและว่างเว้นจากการเลี้ยงลูกหลาน ส่งผลต่อความต่อเนื่องในการผลิตสินค้าทำให้ไม่มีสินค้าเพียงพอสำหรับการจำหน่าย อีกทั้งไม่สามารถผลิตซ้ำได้ในปริมาณและคุณภาพเดิม และจากปัญหาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิดในหลายปีที่ผ่านมา ส่งผลกระทบอย่างมากต่อกลุ่มผู้แปรรูปผักตบชวา ที่ไม่สามารถสร้างรายได้แก่สมาชิกได้ ขาดแรงจูงใจในการทำผลิตภัณฑ์รับจำหน่าย ส่งผลให้เกิดความไม่ต่อเนื่องในการผลิตผลิตสินค้านี้ดังกล่า (2) ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ พบว่า ผลิตภัณฑ์ในปัจจุบันของกลุ่มเป็นรูปแบบผลิตภัณฑ์ดั้งเดิม มีการพัฒนาต่อเนื่องด้วยตนเอง และจากตามข้อเสนอแนะจากลูกค้า พัฒนามาจากผู้ผลิตอื่นเล็กน้อยเท่านั้น และขาดการส่งเสริมและข้อมูลในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆอย่างต่อเนื่อง ทำให้สินค้าไม่มีความแตกต่างจากสินค้าอื่น และจากปัญหาการผลิตที่ใช้เวลานานประกอบกับรูปแบบผลิตภัณฑ์ยังเป็นแบบดั้งเดิม สมาชิกบางคนได้ แปรรูปเป็นเชือกถัก เพื่อส่งให้กับพ่อค้าคนกลางเพื่อนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ส่งผลให้กลุ่มไม่สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเองได้

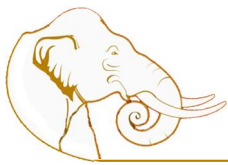
(3) ด้านการตลาด พบว่า เน้นที่ตลาดภายในจังหวัดเป็นหลัก ผ่านช่องทาง ตลาด ชุมชน แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ส่วนตลาดระหว่างจังหวัด จะเป็นการที่หน่วยงานพัฒนาชุมชน หรือสำนักงานเกษตร ระดับอำเภอ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ยังไม่มีการสั่งซื้ออย่างสม่ำเสมอ มีบรรจุภัณฑ์แบบง่ายๆ รักษาคุณภาพได้ระยะหนึ่ง แต่ขาดรายละเอียดที่ต้องระบุตามมาตรฐาน รายละเอียดไม่ครบตามมาตรฐานที่กำหนด คู่แข่งทางการตลาดมีมาก ขาดบุคลากรด้านการตลาด รวมทั้งขาดงบประมาณในการนำสินค้าออกจำหน่าย และขาดการประชาสัมพันธ์และขาดการส่งเสริมช่องทางการตลาด

วัตถุประสงค์ที่ 2 การออกแบบพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์จากวัสดุผักตบชวาร่วมกับวัสดุธรรมชาติ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน จากประเด็นปัญหา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งปัญหาหลักคือวัตถุดิบที่ไม่เพียงพอและไม่สามารถควบคุมคุณภาพได้ อีกทั้งแรงงานที่สามารถผลิตได้ไม่เพียงพอ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่แตกต่างจากช่องทางการตลาดผักตบชวาที่ส่วนมาเน้นที่การสานกระเป๋ และตะกร้า ที่มีคู่แข่งทางการค้ามาก และไม่สร้างอัตลักษณ์ให้ตนเอง ผู้วิจัยและกลุ่มแปรรูปผักตบชวา ร่วมกับกลุ่มจักสานหัตถกรรมท้องถิ่น ตำบลบ้านตาล อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งใช้วัตถุดิบต้นกก ที่เป็นวัสดุธรรมชาติ สามารถหาได้ในท้องถิ่นและเป็นวัตถุดิบที่หาได้ง่ายท้องถิ่น และกลุ่มหัตถกรรมจักสานอื่นๆ ที่จะสามารถสร้างความผสมผสานได้ และมีความหลากหลายในการผลิตต่อไป โดยมีการออกแบบรูปแบบของต้นแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ต้องสร้างต้นแบบ (ตามภาพที่ 1) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ในการพัฒนาต่อกับผลิตภัณฑ์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนา เพื่อประกอบการขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนต่อไป

ภาพที่ 1 แบบร่างการออกแบบเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์

วัตถุประสงค์ที่ 3 ประเมินคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ต้นแบบ จากผักตบชวาและจากวัสดุธรรมชาติ ออกแบบพัฒนาและขึ้น ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การประเมินทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 และผลสำรวจความต้องการผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น พฤติกรรมการซื้อและปัจจัยที่มีอิทธิพลในการซื้อ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับตัวอย่างที่ได้จากการเลือกพบบังเอิญ จำนวน 150 คน ที่เป็นกลุ่ม ลูกค้าของกลุ่มทั่วไป หรือแวะชมผลงานการออกแบบในร้านแสดงสินค้า พบว่าพฤติกรรมการซื้อและปัจจัยที่มีอิทธิพลในการซื้อ

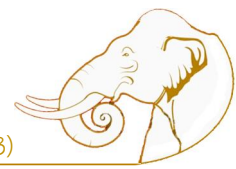

ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.74 ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบและพัฒนาขึ้น พฤติกรรมการซื้อและปัจจัยที่มีอิทธิพลในการซื้อ. พบว่า มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ในการเลือกใช้วัสดุประกอบที่เหมาะสมต่อการใช้งาน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 รองลงมาเป็นด้านออกแบบมีความแปลกใหม่จากผลิตภัณฑ์ทั่วไปในท้องตลาด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 ตามลำดับ และจากการวิจัยที่สร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ฯ ดังกล่าวได้รับการคัดเลือกจากหน่วยงานพัฒนาชุมชนของจังหวัดชัยภูมิ เข้าร่วมนำชิ้นงานไปจัดแสดงแสดงผลการจักสานหัตถกรรม ณ เมืองทองธานี กรุงเทพมหานคร

อภิปรายผลการวิจัย

1. ศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบผลิตภัณฑ์ ของใช้จากวัสดุธรรมชาติของชุมชน จากการประเมินความเป็นไปได้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบจากผักตบชวาและวัสดุธรรมชาติ เพื่อเป็นสินค้าเทรนด์ใหม่ ที่สามารถยกระดับการพัฒนาอาชีพ และเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมนั้น ซึ่งด้านการผลิต พบว่า ชาวคลองวัดตุติบ และไม่มีแรงงานหรือกำลังผลิต เนื่องจากส่วนมากเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ ที่สามารถทำได้ในช่วงที่ว่างเว้นจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร ดังนั้นจึงเกิดความไม่ต่อเนื่องและขาดแคลนแรงงานการผลิต ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ พบว่า ผลิตภัณฑ์ในปัจจุบันเป็นรูปแบบท้องถิ่นดั้งเดิม และจะมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามข้อเสนอแนะจากลูกค้าเล็กน้อยเท่านั้น ทำให้รูปแบบไม่มีความแตกต่าง ส่งผลให้กลุ่มไม่สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเองได้ ด้านการตลาด พบว่า เน้นที่ตลาดภายในจังหวัด ผ่านทางหน่วยงานพัฒนาชุมชน หรือสำนักงานเกษตร เป็นต้น ทำให้กลุ่มลูกค้าเป็นเพียงเฉพาะกลุ่มและเป็นลูกค้าเก่าเท่านั้น ชักชวนหรือคัดเลือกให้ไปออกร้านจำหน่ายสินค้าตามสถานที่ต่างๆ ทำให้มีฐานลูกค้าเก่าและลูกค้าใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับ (สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม. 2556) ได้มีข้อเสนอแนะเพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืน พบว่า จะต้องมีการตลาดรองรับและประสานหาแหล่งจำหน่ายของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง มีเงินทุนสำรองไว้เพื่อความคล่องตัวในการดำเนินงาน โดยใช้วิธีรวมหุ้นหรือแหล่งเงินจากภาครัฐให้การสนับสนุน ต้องมีการรักษาคุณภาพและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้น่าซื้อและดูมีราคา มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจอย่างต่อเนื่อง

2. การออกแบบและพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์จากวัสดุผักตบชวา ร่วมกับวัสดุธรรมชาติ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อสร้างอัตลักษณ์ให้กับชุมชนต่อไป โดยทางผู้วิจัยและกลุ่มผู้แปรรูป ได้แก่ กลุ่มผู้แปรรูปผักตบชวาและกลุ่มจักสานหัตถกรรมจากวัสดุธรรมชาติ ได้วิเคราะห์และหาแนวทางร่วมกันในการสร้างจุดแข็งของสินค้า และเพื่อเป็นการพัฒนารูปแบบสินค้าให้มีความหลากหลายและเสริมจุดแข็งในการผลิตที่มีข้อจำกัดด้านวัตถุดิบที่ไม่เหมาะสม และเพียงพอต่อการผลิต และเพื่อสร้างความแข็งแกร่ง และโอกาสในการผลิตสินค้า จึงมีการใช้วัตถุดิบที่เกิดจากการผสมผสานของผักตบชวาและวัสดุต้นกก เป็นต้น โดยต้นแบบผลิตภัณฑ์นี้ เกิดจากการนำผักตบชวา ถักสานเป็นเส้นเชือก ผสมผสานกับต้นกกที่ถักเป็นเส้นเชือก โดยเน้นที่รูปแบบในการแปรรูปที่ง่าย แต่สร้างความโดดเด่นที่แนวทางในการนำไปใช้จริง ให้สินค้าสามารถสร้างมูลค่า และเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตเพื่อประกอบการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของใช้จากวัสดุธรรมชาติตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช) บนฐานการมีส่วนร่วมต่อไป ซึ่งจากผลการประเมินคุณสมบัติเพื่อประกอบการพิจารณาเป็นส่วนหนึ่ง เพื่อพัฒนาในการประกอบการขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เครื่องเรือนผักตบชวา ((มผช.402/2558) www.tcps.toso.go.th) ซึ่งถือเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าบนมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางการค้าของผลิตภัณฑ์เพื่อก้าวไปสู่การพัฒนาที่สามารถสร้างจุดแข็งและความ

เชื่อมั่นในการผลิตสินค้าได้ ซึ่งจากการศึกษาของ (พรพิมล ศักดา และบวร เครือรัตน์. 2561) พบว่า การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ออกแบบนั้น ต้องมีความแปลกใหม่ไปจากผลิตภัณฑ์ทั่วไปในท้องตลาด รองลงมาคือรูปแบบการใช้งานที่หลากหลาย เลือกวัสดุใช้ประกอบที่เหมาะสมต่อการใช้งาน

3. ประเมินความคิดเห็นต่อผลิตภัณฑ์ต้นแบบของฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวา ร่วมกับวัสดุธรรมชาติ พบว่า ผลการประเมินคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ต้นแบบ จากผักตบชวาและจากวัสดุธรรมชาติ ออกแบบพัฒนาและขึ้น ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความคงทนแข็งแรงในการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านวัสดุ, ด้านความสวยงาม และด้านประโยชน์การใช้สอยของผลิตภัณฑ์ ตามลำดับ ซึ่งแบบการประเมินความคิดเห็นต่อผลิตภัณฑ์ต้นแบบเฟอร์นิเจอร์ร่วมกับวัสดุธรรมชาตินั้น ผู้วิจัยใช้เพื่อการประเมินความเหมาะสมกับตามหลักกายภาพเบื้องต้น ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาที่สามารถส่งเสริมและต่อยอดให้สามารถครอบคลุมไปถึงเกณฑ์มาตรฐานชุมชนประเภทเครื่องเรือนจากผักตบชวา ซึ่งยังคงต้องใช้เกณฑ์ในการพิจารณาเรื่องความแข็งแรงในการคงอยู่ของรูปแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งจากธรรมชาติของการผสมผสานของวัสดุธรรมชาติเพื่อเสริมความแข็งแรง อีกทั้งยังออกแบบให้มีการใช้เชือกถักที่แน่นและมีจำนวนที่มาก ขอให้สรุปแบบของผลิตภัณฑ์ต้นแบบมีความแข็งแรงมากยิ่งขึ้น

โดยจากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ความรู้เพิ่มในด้านผสมผสานวัสดุธรรมชาติในท้องที่ที่มี เพื่อส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ชุมชน และพัฒนาแนวทางการส่งเสริมสินค้าชุมชนได้อย่างหลากหลายมากขึ้น โดยการส่งเสริมศิลปกรรมท้องถิ่น ให้เกิดขึ้นงานสร้างสรรค์ของมนุษย์มีการออกแบบดัดแปลงแก้ไขและปรับปรุงให้เหมาะสมกับยุคสมัยและเทคโนโลยียุคสมัยนี้ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่นเดียวกันย่อมมีวิวัฒนาการแปรเปลี่ยนตามไปด้วยจึงพบเห็นสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกสบายและเพิ่มความสุขทางกายใจมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

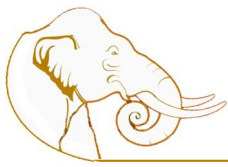
จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรมีการนำเสนอเทคนิคและวิธีการผลิต และศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ชุมชนสามารถนำไปผลิตเองได้ในชุมชน
2. เป็นแนวทางให้ชุมชน สามารถนำวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ และส่งเสริมการสร้างผลิตภัณฑ์ในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น อาทิ ฉากกั้นผนัง ม่านมู่ลี่บังแดด เป็นต้น
3. หน่วยงานส่งเสริมและพัฒนา ควรกำหนดเป็นแผนงานชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้การสนับสนุนและยกย่องช่างฝีมือที่ผลิตงานหัตถกรรมพื้นบ้าน ให้เป็นปราชญ์ชาวบ้านชุมชนที่สามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชนที่สนใจ รวมทั้งเป็นการสร้างการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนต่อไป
4. ควรศึกษาและส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์ได้รับการรับรองมาตรฐานชุมชนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ ได้มีการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ในการทดลองความเป็นไปได้ของผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องเรือน และเพื่อความแข็งแรงของการใช้วัสดุดิบให้เกิดความผสมผสานเพื่อความแข็งแรงในการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง โดยเลือกใช้วัสดุดิบจากธรรมชาติ เป็นองค์ประกอบหลักทั้งสิ้น โดยต้นแบบ

ผลิตภัณฑ์นี้ เกิดจากการนำผักตบชวา ถักสานเป็นเส้นเชือก ผสมผสานกับต้นกกที่ถักเป็นเส้นเชือก โดยเน้นที่รูปแบบในการแปรรูปที่ง่าย แต่สร้างความโดดเด่นที่แนวทางในการนำไปใช้จริง ให้สินค้าสามารถสร้างมูลค่า และเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตเพื่อประกอบการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของใช้จากวัสดุธรรมชาติตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช) บนฐานการมีส่วนร่วมต่อไป และส่งเสริมพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าผ่านแพลตฟอร์มอื่นๆ ต่อไปได้

เอกสารอ้างอิง

กองดัชนีเศรษฐกิจสินค้า สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า จาก <https://www.price.moc.go.th/> เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2565.

บุษบา อุ่อรุณ. (2555). การศึกษาการลดปริมาณผักตบชวา เพื่อนำไปสร้างธุรกิจขนาดย่อมในชุมชนหลวงพรตท่านเลี่ยม เขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี (หน้าที่ 32-44) สืบค้นจาก <http://www.thonburi-u.ac.th/journal/> เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2565.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 12 จากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สืบค้นจาก <https://www.nesdc.go.th/> เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2565.

พรพิมล ศักดาและบวร เครือรัตน์. (2561). การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทของใช้จากวัสดุธรรมชาติของกลุ่มอาชีพเสริมบ้านสุขเกษม ตำบลบางเลน อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เครื่องเรือนผักตบชวา (มผช.402/2558) จาก www.tcps.toso.go.th เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2565.

วุฒิชัย วิธาทานัง. (2558). บทความวิจัย เรื่องการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานประเภทเครื่องตกแต่งและเครื่องเรือน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิจัยและพัฒนามวลอยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ หน้า 107 – 119.

ศักดิ์ชาย สิกขา และคณะ. (2550). การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานร่วมสมัย จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สำนักพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร. (2556). สำนักพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เครื่องเรือนผักตบชวา (มผช.402/2558) จาก www.tcps.toso.go.th เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2565.

อำไพ แสงจันทร์ไชย และจิระวัฒน์ พิระสันต์ (2558). การพัฒนาเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวาของกลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านวังฆ้อง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร. วารสารวิชาการศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2558 สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/> เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2565.